indolem optimam & virtutem, vnicè diligebāt, in Poloniam mitteret, & dissidiis ac bellis, quæ ex discordia procerum oritura verebatur, obiiceret. cùm certum domi & pacatum ac trāquillum regnum iam possideret.

Offendebatur etiam inuerecunda petitione eius Liuoniæ partis, quam à Nerua ad Reualiam & Habsalam vsque, amplissimam, & 40. ferè mill. Germ. patentem, tenebat. Iniquissimum enim censebat, si Filium vnicum, Polonis petentibus Regem daret, & creditum ingens, vnà cum dote & hæreditate coniugis materna & paterna, sibi debitum, regno donaret: Liuoniæ à se tantis laboribus curis & sumptibus bello captæ, ac ex Moschi ore & faucibus ereptæ iacturam facere. Itaque hac se conditione, vt proprium regnum imminueret, filium in Poloniam missurum, constanter negauit. Sigismundus etiam, externo ac electitio se regno malle carere, ostendebat, quàm auito & hæreditario, partem, quantumuis exiguam, detrahi ac præcidi.

Sed oportunè, illis ipsis diebus, Ericus Sparre, procancellarius, qui summa fide, industria & dexteritate causam Regis in Polonia egerat, Dantisco ad Regem traiiciens, de omnibus Polonicis actionibus, & toto rerum statu, Regem edocuit. Accedebant Zamoiscij, Poloniæ archicancellarij, ad Sigismundum literæ, quibus Cracouiam, vnà cum corona & insignibus regni, iam à se teneri, & in Sigismundi potestate esse, significabat: ac vt quamprimum veniret, nec metu aut inertia regnum oblatum amitteret, hortabatur.

Tandem igitur, paternum Regis affectum, Filij honor, & multorum consilia, & publica vicinorum regnorum vtilitas superauit, vt Filium, adiuncto cōsiliorum moderatore fido, prudente & graui, Erico Sparre procancellario, & aliis Regni proceribus ac nobilitate præcipua, cum classe 24. nauium armata, traiicere ad Dantisci

Dantisci portum concederet, ita tamen, vt nauem ante non egrederetur, sed in Sueciam potius rediret, nisi hunc de Liuonia articulum, in iuramento præteriri, proceres Regni Poloniæ permisissent.

Appulit igitur ad Vistulæ ostium Sigismundus, die 19. Septembris, & totos octo dies in naui mansit, donec negocio cum Legatis Regni transacto, tandem 27. Septembris, Oliuæ, iuramentnm solenne, Regibus nouis proponi solitum, salua sua protestatione, de Liuoniæ parte, quam Sueci tenent, Coronæ Polonicæ non cedenda, præstitit. Postridie naui ad pontem Motlauæ subuectus, vesperi vrbem introiuit. Vbi duodecim dies commoratus, etsi nuncios de Maximiliani in Poloniam expeditione iam suscepta quotidiè accipiebat: tamen nihilominus, iter cum sorore Anna, Reginam Poloniæ materteram inuisura, suscepit. 10. Octobris.

Interea, qui Cracouiæ pro Rege ac Regno excubabant, literis ad Pontificem Romanum, ad Cæsarem Rodolphum, ad electores Imperij, ad Maximilianū ipsum datis, historiam electionis noui Regis perscribunt, ac orant, vt publicæ tranquillitati & paci Regni & totius Christianitatis suo loco consulant. Palatinus etiam Cracouiensis, Andreas comes Tensinius: Cancellarius & ductor exercituum Regni, Ioannes Zamoiscius: & capitaneus Cracouiensis Nicolaus Zebridouius, nominatim Episcopum Vratislauiensem, totius Silesiæ præfectum, de veteribus inter vicinas gentes fœderibus admonent, & suum pacis studium significant. Sin verò quis armata manu inde ad Poloniæ fines veniat, ostendunt se communi gentium iure vsuros, & vim vi repulsuros. Maximilianus verò nihilominus ad Cracouiæ viciniam initio Octobris accedit, & confirmatione priuilegiorum, aliisque diplomatibus, ad conuentum ordinum Vislicensem, præterea literis ad Cracouiensem

Von deß H. von Aramont Frantzosischen A[...]tor vnd Gesandten abraisen auß Constantinopel/vn[...] seiner heimkunfft.

Cap. I.

VNgefehrlich vmb [...] außgang deß 1550. Jars/als d[...] vnd weiterfarn Herr von Aramont/e[...] vnd Gesandter/Heinrichs des andern[...]mens/Königs in Franckreich/zu Cons[...]pel/ an dem Türckischen Hof vil jar [...] war/vnd etliche hohe wichtige händel fü[...] Wurde er von dem Türckischen Keiser Soliman wider in [...]reich abgefertigt/nam also seinen weg zu Land von Constan[...] (welche Statt vor zeiten Bisantium, heutigs tags aber von d[...]cken Stambolda genennet wird) auff Thraciam, Macedoniam, [...] vnd vber den rauhen vnnd hohen Berg Rhodopen (welch[...] jetzundt Montem Argenteum den Silberberg/von wegen de[...]wercks daselbst heisset) kam hernach durch Moldauiam Bos[...] Seruiam (vor zeiten aber Misia genant) in die reiche vnd mechti[...] Ragusam in Dalmatia am Adriatischen Meer gelegen (we[...] zeiten Epidaurus geheissen ist worden/wie wir dann hernac[...] daruon sagen wöllen) von dannen schiffete er auff einem [...]tin oder Rhennschifflein/neben Dalmatien/Schlauonien/[...] Insulen Istriæ auff dem Adriatischen Meer/biß gen Venedig/[...] [...]u Landt durch Padua/Vincentz/Verona/Bressa/[...] [...]tt/so inn der Venediger gebiete ligen/volgen[...]

2

1587.

DE

POLONICA ELECTIONE, IN COMITIIS VVARSAuiensibus, anni 1587. & quæ secuta sunt; vsq; ad coronationem

SIGISMVNDI III.

& captum

MAXIMILIANVM.

Acceßit

De forma Regni & REGIBVS POLONIAE, ind. breuis.

ANNO

CIↃ IↃ XIIC.

2

Votum
Pro SIGISMVNDO III. Rege Poloniæ, &c.

Rex regum, DEVS omnipotens, qui regna gubernas,
Iusta SIGISMVNDO sceptraq́ ferre iubes:
Poßit vt incolumis longos regnare per annos,
Iustitiæ veras & retinere vias:
Poßit vt hæreseos diras exscindere pestes,
Dogma tui verbi legitimumq́ sequi:
Poßit vt aduersos sibi subdere fortiter hostes,
Clementerq́ suis ferre paratus opem:
Poßit vt à nobis onerum remouere querelas,
Subiectisq́ sibi pristina iura dare:
Qui faciat, præter te, nemo sufficit vnus
Regum corda regis, ducis & acta ducum.
Flecte SIGISMVNDI cor, regnum, sceptra, coronam:
Coguntur nutu cedere cuncta tuo.

IO. PE. GE.

IN Polonia, rebus humanis exempto rege Stephano, præcipuos regni ordines, Vuarſauiam, archiepiſcopus Gneſnenſis, Stanislaus Carnicouius, regni primas, conuocauit: vt de loco, tempore, & modo electionis noui regis, & pace ac tranquillitate publica, interregni tempore conſeruanda, conſtitueretur. Vbi inter cæteros articulos, hi quoque, tametſi poſtea minimè à præcipuis qui eos condiderant ſeruati, de procerum qui aderant conſilio, ſanciti ſunt: vt rex nouus, non niſi de vnanimi omnium ordinum conſenſu & concordibus ſuffragiis electus & comprobatus, publicè renuncietur. ac eum, qui factiones alere, vel dona & munera noui regis eligendi cauſa accepiſſe, vel alias practicas exercuiſſe deprehendatur, pro hoſte patriȩ habendum eſſe. Promittunt etiam, ſe vulnera exorbitantiæ, vt nominant, tam priuata quàm publica, etiam ciuitatum ſublaturos eſſe, antequam ad electionem progreſſum fuerit. Semota ex theſauris regiis Sigiſmundi & Stephani, & alia Reipublicæ bona per externos occupata, regni Theſau rario reſtitui iubent. archicancellario Zamoiſchio imperium ſummi ducis exercituum regni, abrogant: & Herbordo cuidam officium illud, in finibus regni, in Volhinia, Podolia, & reliqua Ruſsia excubandi cum 3000 equitum commendant. Regi inter cæteros articulos in coronatione proponendum eſſe, vt decretum de proſcriptione Chriſtophori Sborouij aboleat, eumque in integrum reſtituat. Hæc ex Stanislai comitis à Gorca, & Sborouiorum fratrum ac cæterorum in eo conuentu præſentium voluntate tum abſente cancellario, & aliis, conſtituta ſunt.

Electionis vero comitia, Vuarſauiam, ad diem 30. Iunij Gregoriani, ſeu 20. noſtri, indicta. ad quæ multi proceres armati, & præſidiis equitum ac peditum mediocribus muniti, acceſſerunt. inter quos, Ioannes Zamoiſcius archicancellarius, prope Colum ſeu ſeptum conuentibus procerum in campo cis Viſtulam, dimidio à Vuarſauia milliari, deſtinatum; caſtra metatus eſt. Huic capitales cum Sborouiorum familia, ob Samuelem Sborouium, capitis ſupplicio, iuſſu regis, affectum, inimicitiæ intercedebant. quibus dirimendis: & diſputationibus de Articulis in proxima ſuperiore conuocatione Vuarſauienſi ſancitis (quorum aliquos in præiudicium ſui factos Zamoiſcius & ipſi coniuncti improbabant) & Lithuanorum legatis, Viſtula fl. à Polono Senatu ſemotis, ad communes cum Polonis deliberationes aggregandis: & Grauaminibus prouinciarum ac ciuitatum cognoſcendis: aliquot hebdomadarum tractationes, irrito exitu conſumptæ: antequam ad electionem ventum eſt.

LITHVANI ſe non ad bellum, ſed ad liberam & pacificam noui regis electionem profectos oſtendebant. Ideoque niſi arma prius depoſita, & controuerſiæ ſedatæ, & grauamina illorum ſublata, & iura ac libertates ſuæ redintegratæ eſſent, in Senatum Polonorum venire recuſabant. queſti Liuoniæ gubernationem Lithuanis debitam; Cancellariam, & alia officia, multipliciter per Polonos turbari: regem Stephanum ipſis non conſentientibus electum & coronatum eſſe: ſicut & proxima ſuperior conuentio Vuarſauiæ ipſis inſciis inſtituta fuiſſet, &c.

BORVSSI, multis nobilibus ac benemeritis bona ſua eripi; varias exactiones & Telonea, in aquis & terra inſtitui, dignitates & officia, præteritis indigenis, conferri externis: cauſas notabiles extra Boruſſiam in regni

comi-

comitiis,non adhibito Borussorum consilio, sæpe decidi; iura terrarum Borussiæ in dubium vocari; monetam non probam cudi:collegio Vuarmiensi ius electionis liberum adimi;à rege Danico, ciuitatis Dantiscanæ naues,ob Reipublicæ Polonæ priuatis debita, detineri, & alia questi sunt. Rigenses, religionem Augustanæ confessionis,intrusis contra expressam cautionem sibi à rege Stephano datam,Iesuitis labefactatam,restitui;& solam in vrbe conseruari : priuilegia Reipublicæ, sublatis ambiguis clausulis, quæ in contrariam sententiam, ab ea,quam ipsi ex verbis colligant,alij detorquerent;propriis & perspicuis verbis scripta confirmari: castellum ad Dunæ ostium excitatum remoueri : aliæ prouinciæ & ciuitates alia flagitabant. Tandem vero hæ prouinciarum & ciuitatum querelæ omnes in suspenso relictæ;& proclamata tertio Augusti pace publica, postridie exterorum regum legati auditi sunt.

Præcipui autem competitores regni, primùm ex familia Austriaca, Ernestus, Matthias, & Maximilianus, Rodolphi Imperatoris fratres, fuerunt. quos Cęsaris Rodolphi, Philippi Hispaniæ regis, Electorum imperij omnium legati, Polonis commendabant. & partibus suis addictos in maiore Polonia Stanislaum comitem Gorcanum,& totam Sborouiorum familiam, cum magna prouinciæ illius nobilitate, habebant.

SIGISmundo autem, Ioannis III. Suecorum regis,& Catharinæ Iagellonicæ filio, addictissima Poloniæ Regina matertera fuit, quę magno studio proceres, vt eum Regem crearent, sollicitabat. cui, eximia familiæ Iagellonicæ in Rempublicam Polonam merita præcipuè suffragabantur,& fauorem apud multos conciliabant, vt iure quodammodo regnum illi tribuendum esse videretur. Tertius erat Theodorus magnus Moscouiæ Dux, qui vniuersam ditionem suam, à finibus Liuoniæ ad

mare Caſpium pertinentem, adiuncturnm ſe Regno Poloniæ, ſi Rex eligeretur, promittebat. Hunc conditionem Lithuani potiſſimùm, & alij cupidè amplectendam cenſebant, tametſi ſeriò Moſcum hæc offerre vix ſibi perſuadere alij cordati poterant. Quarto loco habebantur, qui Piaſtum, ſeu ex corpore Regni aliquem, omnibus exteris præferendum cenſebant. Quorum ſententiam multi non poſtremæ autoritatis Senatores probabant. Inprimis enim regno expedire viſum eſt, Regem, qui linguam, mores & iura Regni perſpecta & cognita haberet, & conſtitutum Gubernationis curſum ac modum continuare poſſet, deſignari. Diſputabant, exteros appetere Regnum, non vt regni ſed ſua commoda & potentiam augeant, & ſuos ex regni prouentibus ditent. Non tutum eſſe, cum exteris externas quoque vires ac exercitus in regnum attrahere. Moleſtiſſimum verò & intolerabile, quod in conferendis dignitatibus, officiis & honoribus, externi indigenis præferrentur. Exemplo eſſe Stephanum regem defunctum, cuius potentia ita iam excreuiſſet, vt cum Hungaris ſuis vniuerſo regno terrori eſſet. Has & ſimiles rationes multas, magno cum applauſu multi excipiebant. & inteſtina procerum æmulatione ac inuidiâ, qua alij alios ſibi præferri ægerrimè laturi erant, ſublata, indigenam Regni aliquem, ad hoc faſtigium dignitatis euehi maximè optabant.

Turcici etiam Imperatoris nomine, Veſirius Baſſa, proceres Polonos hortatus fuerat, vt amicitiam, coniunctionem ac obedientiam, Portæ excellentiſſimæ, hactenus ab iis, tum in electione Regis, tum aliis negotiis præſtari ſolitam, deinceps etiam tuerentur, & liberrima ſua electione, vnum ex fratris Stephani filiis, vel Vueiuuodam Tranſyluaniæ, regem deſignarent.

Sed Legati PP. Romani: Cæſaris Rodolphi, Stanislaus

laus Pauulouius episc. Olomucensis, Carolus Dux Munsterbergensis: Regis Hispaniæ, Vuilelmus de S. Clemente: Archiducum Austriæ (quos Ioannes Sborouius honoris causa ad curiam deducebat) pro Cæsaris fratribus intercedentes: & Moschici, suum principem Theodorum proponentes: Item Sigismundi Transsyluaniæ principis, Vuolffgangus Couasocius cancell. & Casparus Cornis: Marchionis Georgij Friderici Borussiæ ducis, Leuinus à Bulovv: die 4. Augusti publicè auditi sunt Postridie, IOANNIS III. Suecorum & Gothorum Regis oratores, ERICVS SPARRE Regni procancellarius, & comes. Ericus Brahe; pro Sigismundo Sueciæ principe, aduersus Moschum, perorarunt. Hi ob inuersum in audiendis Legatis ordinem, initio cunctati, venire recusarant, priusquam protestationem, de Regis sui præeminentia in Senatum misissent, quam in iudicio castrensi Vuarsauiæ postea, autoritate publica confirmarunt. Post hos, electorum imperij Germanici, qui Austriacæ familiæ, ex qua ipsi tot seculis iam Imperatores Romanos creassent, rationem præ cæteris haberi petebant: & Friderici Curlandiæ Ducis nuncij, in generali colo, deliberationibus publicis primùm destinato, legationes suas exposuerunt.

Secesserant autem inde, octiduo ante, ob contumelias verborum, Archiepiscopo, & Palatino Masouiæ, à Posnaniensi & aliis, illatas: & peculiarem conuentum, vicino in loco, (quem nigrum Colo nominabant) senatores aliquot instituerant. quibus se, vicecancellarius regni Albertus Baranouius: & Palatinus Cracouiensis Andreas Tenschinius; Masouiensis, Stanislaus Critius; Plocensis, Gregoriua Zilensky; Kyouiensis, Constantinus Dux Ostrogius; & Marschalcus Regni, Andreas Opalinius; Thesaurarius, Ioannes Dolscius; & archicancellarius, Ioannes Zamoiscius; adiunxerant. Li-

thuani verò, totas jam ſex hebdomadas, trans Viſtulam, peculiaria caſtra & ſenatum, ab vtriſque ſeiunctum habebant.

QVi cum archicancellario & Marſchalco regni conueniebant: quæſitis ordine ſuffragiis, partim Piaſtum, plurimi verò Sigiſmundum, Suetiæ Regis filium, regno vtiliſſimum fore iudicabant, quòd priori familiæ Regum Iagellonicæ optimè de regno meritæ, propinquiſſimo ſanguine iunctus & indoles in eo præclariſſima, & linguæ Polonicæ peritia eſſet. & non modò vicini regni amicitiâ & fœdere Poloniam muniturus, verùm etiam non paucas & graues controuerſias, quæ sereniſſimo Suetiæ Regi, cum regno Poloniæ intercederent, ſublaturus eſſet. & nullus potentior vicinus irritari vel offendi electione eius poſſe videretur.

Hanc nominationem, & judicium, de ſingulis competitoribus, ſuum, cæteris, apud Gorcanum & Sborouios, congregatis, ſignificant, eorumq; declarationem flagitant. Quam cùm aliquot dies diſtuliſſent, tandem dari non poſſe, niſi in communem ſenatum cæteri venirent, reſponderunt.

Archiepiſcopus autem, quatuor candidatos, Piaſtum, Moſchum, Auſtriacum, & Suecum, in ordinario colo, propoſuit: addens tamen, nolle ſe cum Germano ex comitiis domum redire. Sciſcitanti autem Gorcano, an non Suecum etiam pro Germano haberet? reſpondit, hunc ex Polono ſanguine ortum ſibi videri.

Die 9. Auguſti, Archiepiſcopus Gneſnenſis & cæteri Epiſcopi (excepto Kyouienſi) & proceres, qui Maximilianum auerſabantur, relictis Gorcano, & Sborouianis, in alterum conuentum, vbi Cancellarius, archimarſchalcus, & alij Senatores præcipui, Suecum deſignarant, tranſeunt, & circa meridiem, SIGISMVNDVM Suetiæ principem, REGEM renunciant. Gorcanus, Sbo-

Sborouiani,& illis adhærentes in ſuo ſenatu contra teſtati, ad Maximiliani electionem procedunt: & decretum Regis Stephani, de Chriſtophori Sborouij proſcriptione abrogant. contra quam abrogationem, qui Suecum elegerant,ſcripto proteſtantur.

Lithuani etiam plerique Maximilianum Regem prorſus recuſantes, Moſchum nominarant. poſtridie miſſis ex ſuo ſenatu ad Sborouianos, Palatino Trocenſe Ioanne Lebovvicio, & vicecancellario Leone Saphia,hortantur,vt à nouo Rege eligendo abſtineant: ſe enim apud alteram quoque partem laborare, ne vlterius progrediantur,ſed electionem in aliud tempus & locum magis opportunum differant. cumque tres Reges propoſiti ſint, Suecus, Maximilianus & Moſchus: ſi alioquin amicè conuenire non poſſint, SORTE potius, præmiſſa inuocatione Dei, iuxta exemplum ſcripturæ, VNVM ex his eligendum cenſent. Poſtridie etiam, Georgium Radeuilum cum fratre, qui Auſtriacum nominantibus ſe adiunxerant, ex ſenatu euocatos orant,vt nouam electionem impediant. Verùm his admonitionibus ſpretis,qui in Colo erant,ineunte iam nocte,diem 12. Auguſti ſequente, MAXIMILIANVM Auſtriacum, Regem, voce Kyouienſis Epiſcopi Iacobi Vuroniecij, promulgant: & poſtridie in Franciſcanorum templo ſuburbano,Doxologiam canunt: Andrea Sborouio aulæ Marſchalco, ad aram denuo Maximilianum renunciante: Cardinale verò Radeuilo ſacrum celebrante.

Vtriuſque verò Regis nominationem Lithuani tum (Cardinale Radeuilo & fratre excepto) prorſus improbant,& communi cum Nobilitate Lithuanica & magna Polonicæ parte,diplomate, duos Reges non legitimè & libera electione, ſed vi & armis præcipuarum familiarum,oppreſſa ſuffragiorum libertate, deſignatos,

ideoque ad suos fratres domi de hac iniuria suæ libertati illata se referre, & nouam ac legitimam electionem instituere & constanter tueri velle, testati sunt.

Interea, qui Maximilianum Regem crearunt: conditiones & pacta electionis, cum Rodolphi Cæsaris & Philippi Hispaniæ Regis Oratoribus ineunt, & decretum electionis, per regni proceres: Episcopum Kyouiensem: Ioannē Sborouium Castellanum Gnesnensem & Graudentium: Alexandrum Ducem Pruncensem & alios, Maximiliano intimandum, conficiunt. Cùm autem Articuli conditionum & pactorum, inter ordines illos regni Poloniæ, & domus Austriacæ Legatos conuentorum, typis excusi extent: summas breuiter adscribam.

Promittit Cæsar Rodolphus, Rex Hispaniarum Philippus, & tota domus Austriaca, per Legatos: octingenta millia aureorum, in Regni Poloniæ fiscum à se depositum & solutum iri. 200. millia statim post electionem publicatam, vt inde miles ad finium Regni defensionem, si Turca fortè aliquid moturus esset, alatur. altera ducenta M. post coronationem. reliqua suo tempore, vt cum ordinibus conuentum fuerit. Pacta & fœdera inter Regnum Poloniæ & Turcam olim facta Rex seruabit & renouabit. Sin contra pacta Turcus apertè arma moueat: Romani PP. vniuersæ domus Austriacæ, omniumque illius amicorum auxilia, Polonis præsto erunt. ac vt hæc electio etiam ipsi Turcæ formidabilis existat: Rom. PP. Cæsar, Hispanus, cum pręcipuis Christiani orbis regibus & imperio Romano, fœdus facient, qui cum Regni Poloniæ & Lithuaniæ confœderatis, à Polonia & Lithuania Turcos depellent: etiam Theodoro Moscouię Duce, in communem confœderationem per Cæsarem adducto. In limitibus Regni, Podoliâ pręcipuè, arces & propugnacula sumptibus domus Austriacæ intra triennium excitabuntur. Rex electus, pacem publi-

publicam & priuatam in Polonia fideliter tuebitur, & prouinciarum grauamina tollet. Libertates, iura, priuilegia ordinum, & confœderationem inter dissidentes de religione, conseruabit & augebit. Officia, dignitates, & feuda bonorum regalium, nullis extraneis, sed indigenis Polonis & Lithuanis conferet, & alienigenis collata recuperabit. Controuersias de Prussia & Liuonia, inter Romanum Imperium & Poloniæ Regnum existentes, intra quinquennium Imperator tollere studebit. Naruicam negociationem & societatem ciuitatum Hansæ restaurabit. De Barensi & Rosanensi ducatu & cæteris Bonæ Reginæ Poloniæ reditibus Neapolitanis, cum Rege Hispaniæ aget, vt iustis conditionibus tandem cum Polonię Regno transigatur. Amicitiam inter vicina Polonię, Vngarię, Boemię Regna, & commercia, cum Romani imperij & domus Austriacę subditis instituta, conseruabit.

Academiam Cracouiensem clementissimè fouebit & prouehet. Quinquaginta adolescentes Nobiles Polonos studiis literarum vel militiæ deditos, in aliis nationibus suo sumptu alet. Polonis & Lithuanis fortibus viris, domui Austriacæ operam suam nauantibus, aditum ad functiones & equestrium ordinum dignitates & beneficia apud Hispaniæ Regem patefaciet. Debita Sigismundi Augusti Poloniæ Regis, sine fisci detrimento soluet, & fidem regiam liberabit. Postremò, vniuersa domus Austriaca, omnibus in rebus, dignitatem, amplitudinem & felicitatem Regni Poloniæ omni diligentia & studio prouehet & ornabit. His conditionibus & articulis omnib. & singulis integrè ac constanter se satisfacturum esse, Iuramento solenni, Olomuciæ, in summo templo, die Lamberti, 17. nostri Septembris, 27. Gregoriani, Maximilianus, in legatorum Polon. & amplissima præcipuorum domus Austriacæ

procerum, qui vnà ſubſcripſerunt, præſentia, confirmauit.

Ab altera parte, Sueciæ regis legatis, Articulos, Poloniæ Regni proceres præcipui ac plurimi, qui Sigiſmundum Regem deſignarant, proponunt: vt perpetuum fœdus ſit inter Poloniæ & Sueciæ Regna aduerſus vtrique finitimos hoſtes. Mortuo Ioanne Sueciæ Rege, filius Sigiſmundus, Sueciæ Regnum retineat, & ad primogenitos hæredes tranſmittat. & ſi res ita feret, de conſenſu ordinum Poloniæ & Lithuanię, in Sueciam ſe conferre poſſit. Liuoniæ partem, Sueciæ Regi hoc tempore ſubiectam, toti corpori Liuoniæ, atq; ita coronæ Regni Poloniæ, Sigiſmundus reſtituat & vniat. de quo cùm Legati mandata ſe non habere oſtenderent: Regina Poloniæ Anna (pignori datis omnibus bonis ſuis) fideiubet. Claſſem armatam, in Regni Poloniæ & Lithuaniæ vſus, ſuo ſumptu in mari inſtruet. Machinas bellicas, certo numero, cum omni neceſſario inſtrumento, Polonis aduerſus Nouogardiam, Pleſcouiam vel Smolenſiam aliquid tentantibus, ſuppeditabit, & ad Vuendam captas relinquet. Summam 124. M. Ioachimicorum, Sigiſmundo Auguſto olim à Ioanne Sueciæ Rege mutuo datam: præterea dotem & hæreditatem maternam, & quæcumque alia ſibi à Regno Poloniæ & Lithuaniæ, etiam ratione ducatus Barri ac Roſanenſis in Regno Neapolitano deberi exiſtimabit, Regno donabit. Arces quinque munitas, in finibus Regni, ex arbitrio ordinum, ſuo ſumptu ædificabit & inſtruet. Nullos peregrinos homines, niſi paucos cubiculo illius ſeruientes, in Regnum adducet. & hos, de ſuo, ſtipendiis perſolutis, prima occaſione iterum dimittet. Cùm Sueciæ Regnum gubernabit, nullos Regni Sueciæ conſiliarios, conſiliis aut negotiis Regni Poloniæ adhibebit. Corporis etiam cuſtodes, eorumque

præ-

præfectos,nullos,niſi Polonos & Lithuanos natos, con ſtituet. Nullis externis, prædia, dignitates vel officia vlla,ſed ſolis Polonis & Lithuanis natis, iuxta Regni ſtatuta,conferet. Stipendia militibus in Liuonia & Podolia,ſub Rege Stephano debita,& alios ad defenſionem finium & Regni,donec Cracouiam veniat, impenſos ſumptus fideliter ſolui in coronatione curabit. Confœderationem inter diſſidentes de religione, non ſolùm vt Henrici & Stephani tempore factum eſt, conſeruabit:verùm etiam executionem aduerſus violatores,iuxta formam proceſſus præſcriptam,adiunget. Iura,libertates,priuilegia,& ſtatuta Regni, & in ſpecie Articulos in coronatione Regis Henrici ſancitos, omniaque alia,quæ conſeruandis & augendis eorum libertatibus & iuribus ſeruient,& Maieſtati Regiæ in coronatione proponentur,confirmabit & tuebitur.

Ad Sueciæ Principem accerſendum, & per mare deducendum , Caſtellanus Podlaſſienſis Martinus Liſnovvosky miſſus. Qui verò Dantiſci eum exciperēt, & præſtito iuramento ad coronationem deducerent, Epiſcopi,Vladislauienſis Hieronymus Roſraſcius.& Poſnanienſis,ac Præmislienſis,Albertus Sbaranouius Regni vicecancellarius:Palatinus Caliſienſis & Caſtellani, Rauenſis, Radomius, & Socazouienſis, & ex ſingulis Palatinatibus aliquot nobiles, deputati ſunt.

Ioannes III. Sueciæ Rex, cùm de diſcordi electione Polonorum, nono poſt renunciatum Vuarſauiæ Sigiſmūdum die cognouiſſet:aliquot dies, mœſto ac ſollicito animo,& à filij,quem vnicum & chariſſimum habebat,dimiſſione, ſi non prorſus alieno, certè ancipiti ac dubio hærebat:Multaque dura ſuo triſti cum corde putabat, quæ dehortabantur , ne ex Regno , & conſpectu ac complexu ſuo , Filium , quem ardenti ςοργῇ, non tàm ob ſanguinis vinculum arctiſſimum , quàm

indolem optimam & virtutem, vnicè diligebãt, in Poloniam mitteret, & dissidiis ac bellis, quæ ex discordia procerum oritura verebatur, obiiceret. cùm certum domi & pacatum ac trãquillum regnum iam possideret.

Offendebatur etiam inuerecunda petitione eius Liuoniæ partis, quam à Nerua ad Reualiam & Habsalam vsque, amplissimam, & 40. ferè mill. Germ. patentem, tenebat. Iniquissimum enim censebat, si Filium vnicum, Polonis petentibus Regem daret, & creditum ingens, vnà cum dote & hæreditate coniugis materna & paterna, sibi debitum, regno donaret: Liuoniæ à se tantis laboribus curis & sumptibus bello captæ, ac ex Moschi ore & faucibus ereptæ iacturam facere. Itaque hac se conditione, vt proprium regnum imminueret, filium in Poloniam missurum, constanter negauit. Sigismundus etiam, externo ac electitio se regno malle carere, ostendebat, quàm auito & hæreditario, partem, quantumuis exiguam, detrahi ac præcidi.

Sed oportunè, illis ipsis diebus, Ericus Sparre, procancellarius, qui summa fide, industria & dexteritate causam Regis in Polonia egerat, Dantisco ad Regem traiiciens, de omnibus Polonicis actionibus, & toto rerum statu, Regem edocuit. Accedebant Zamoiscij, Poloniæ archicancellarij, ad Sigismundum literæ, quibus Craçouiam, vnà cum corona & insignibus regni, iam à se teneri, & in Sigismundi potestate esse, significabat: ac vt quamprimum veniret, nec metu aut inertia regnum oblatum amitteret, hortabatur.

Tandem igitur, paternum Regis affectum, Filij honor, & multorum consilia, & publica vicinorum regnorum vtilitas superauit, vt Filium, adiuncto cõsiliorum moderatore fido, prudente & graui, Erico Sparre procancellario, & aliis Regni proceribus ac nobilitate præcipua, cum classe 24. nauium armata, traiicere ad

Dantisci

Dantiſci portum concederet,ita tamen, vt nauem ante non egrederetur, ſed in Sueciam potius rediret, niſi hunc de Liuonia articulum, in iuramento præteriri, proceres Regni Poloniæ permiſiſſent.

Appulit igitur ad Viſtulæ oſtium Sigiſmundus, die 19. Septembris, & totos octo dies in naui manſit, donec negocio cum Legatis Regni tranſacto, tandem 27. Septembris, Oliuæ, iuramentum ſolenne, Regibus nouis proponi ſolitum, ſalua ſua proteſtatione, de Liuoniæ parte, quam Sueci tenent, Coronæ Polonicæ non cedenda, præſtitit. Poſtridie naui ad pontem Motlauæ ſubuectus, veſperi vrbem introiuit. Vbi duodecim dies commoratus, etſi nuncios de Maximiliani in Poloniam expeditione iam ſuſcepta quotidiè accipiebat: tamen nihilominus, iter cum ſorore Anna, Reginam Poloniæ materteram inuiſura, ſuſcepit. 10. Octobris.

Interea, qui Cracouiæ pro Rege ac Regno excubabant, literis ad Pontificem Romanum, ad Cæſarem Rodolphum, ad electores Imperij, ad Maximilianũ ipſum datis, hiſtoriam electionis noui Regis perſcribunt, ac orant, vt publicæ tranquillitati & paci Regni & totius Chriſtianitatis ſuo loco conſulant. Palatinus etiam Cracouienſis, Andreas comes Tenſinius: Cancellarius & ductor exercituum Regni, Ioannes Zamoiſcius: & capitaneus Cracouienſis Nicolaus Zebridouius, nominatim Epiſcopum Vratislauienſem, totius Sileſiæ præfectum, de veteribus inter vicinas gentes fœderibus admonent, & ſuum pacis ſtudium ſignificant. Sin verò quis armata manu inde ad Poloniæ fines veniat, oſtendunt ſe communi gentium iure vſuros, & vim vi repulſuros. Maximilianus verò nihilominus ad Cracouiæ viciniam initio Octobris accedit, & confirmatione priuilegiorum, aliiſque diplomatibus, ad conuentum ordinum Viſlicenſem, præterea literis ad Cracouienſem

Clerum, Academiam & vrbis Senatum missis, se recipi petit. Sed in eandem sententiam ab omnibus respondetur, se Sigismūdum Regem habere, qui iam regnum ingressus, per Borussiam aduentet.

SIGISMVNDVS Petrociniam vsque progressus, literas à Maximiliano ad Cracouiam desidente, obuias habuit, quibus eum hortatur, vt ex Regno sibi legitimè delato, cuius possessionem, fretus DEI ope, & iustitia causæ, & Christianorum Principum auxiliis, adiisset; in quod Suecum leui persuasione & temerario quorundam consilio adductum venire ceneret; discedat. Sigismundus vicissim, se non temerario consilio, sed ab ordinibus Regni, qui Vuarsauiensibus comitiis ipsum frequentissimis suffragiis Regem creauerint, vocatum venire; ac se meliori iure niti, recitata vtriusque electionis historia, ostendit. ac his verbis tandem concludit: Nos quidem, Deo benè iuuante, Cracouiam progredi ad capessenda insignia Regni constitutū habemus: quò nos fauor hominum studiaque deducunt: priusque fortunas omnes, vitamque ipsam in quoduis discrimen exponere, quàm vocationem diuinam negligere, tantaque studia ac voluntates hominum, regnumq; ipsum deserere, parati sumus. S. V. autem iterum atque iterum rogamus, vt quemadmodum in hunc locum sibi periculosum deducta est, ab hominibus iis, qui ad res suas constituendas, S. V. copiis & impensis abutuntur, neque vllam S. V. habent rationem: ita iam, consilio, prudentiaque sua vtatur, maioremque salutis & incolumitatis, quàm eius dignitatis, cuius inani specie quadam hic S. V. detinent, rationem ducat: atque ex Regno, quod propter tot hominum alienas voluntates, Dominū sibi minimè destinasse, facilè potest intelligere, ipsa decedat copiasq; istas suas deducat. Quare sanè & sibi & publicæ tranquillitati optimè S. V. cōsuluerit.

Datæ

Datæ Petricouiæ ex itinere, die 7. Nouemb. Anno 1587.

Cùm autem, illis ipsis diebus, præcursores Poloni, ad exploranda itinera præmissi, à Maximiliani ducibus, repulsi, & Andreæ Opalinij equites quidam, non procul à Pritzporto oppressi essent: Sigismundus aliquot dies Petricouiæ substitit. donec Poloni, dignitatis & securitatis electi Regis rationem habentes, ex vicinis Palatinatibus armati ad se maiores copias adducerent.

MAXIMILIANVS verò, vt aditu Sigismundum prohiberet, arctiore obsidione Cracouiam pressit, eamque occupare, quorundam in vrbe secum vel seriò vel simulatè conspirãtium opera, conatus est. Sed cùm Zamoiscius archicancellarius & generalis exercituum Regni dux, cum præsidio vrbem fortiter defenderet; exercitus Maximiliani depulsus, multi interfecti, & tormenta bellica, & aliquot signa militaria, hosti extorta sunt. Maximilianus igitur, soluta vrbis obsidione, ad Silesiæ fines exercitum reduxit, vt maioribus in Germania comparatis copiis, denuò Regnum Poloniæ fugitiuum persequeretur.

Interea, apparatis in vrbe arcubus triumphalibus, & aliis ad excipiendum Regem nouum necessariis; SIGISMVNDVS, à Regni archimarschalco, Andrea Opalinio, & cæteris proceribus deductus: die 29. nostri Nouemb. Cracouiã, à meridionali vrbis parte, per Casimiriam & Stradomum ingreditur. Vbi supra pontem, Vistula fl. solennib. verbis excipiens nouũ Regem, & nulli alteri se aditum in vrbem Cracouiam cõcessurum testans, in arcu repræsentatus est. Ad D. Floriani, imago Stephani Regis, sceptrũ Sigismundo tradentis, eumq; ad virtutem & res præclarè gerendas suo exemplo excitantis, expressa erat. Circa Stephanum, spolia, Maximiliano recens adempta, machinæ bellicæ, arma, & duo vexilla suspensa erant, addita inscriptione:

SIGISMVNDO III. ELECTO
POLONIAE ET SVECIAE
REGI;

QVO'D EIVS AVSPICIIS

MAXIMILIANI ARCHIDVCIS
AVSTRIAE
MILES

AD OPPVGNANDVM VRBEM
MISSVS, VICTVS,
MAGNAQ. CVM CAEDE,
TORMENTISQ. ADEMTIS
REPVLSVS SIT:

DVX ET MILITES, QVI
PRO DIGNITATE REGIA, AC
LIBERTATE PATRIAE
EXCVBARVNT:

VT DE CHRISTIANIS, PARTIM ETIAM CIVIBVS,
MOESTI;

VT VERO' NECESSITATE ET
VI SIBI ILLATA;
EA SVPERATA,

DEO VICTORIAE AVTORI
GRATIAS AGENTES
P P.

Rex in templum descendens Cardinalem Bathoreum salutauit. Inde progressus ad portam Floriani, Sigismundum Augustum; postea, Sigismundum primum

mum: in aditu fori, Alexandrum; inde Ioannem Albertum; Casimirum III. & in aditu arcis IAGELLONEM primum ex hac familia Regem, propositos habuit. Receptum in arce tormentorum tonitrua exceperunt ac eodem tempore Balthasar Bathorius, Andreæ, Regis Stephani fratris filius, cum Bornemissa, & bis mille Vngaris, aduenerunt.

Congregatis igitur Cracouiæ episcopis ac proceribus Regni, & delectis ex Nobilitate, SIGISMVNDVS Sueciæ princeps, 17. nostri Decembr. seu Dominica tertia Aduentus: quæ ipsis dies Ioannis Euangelistæ in feriis Natalitiis fuit: solenni more ac modo, CORONA REGNI Poloniæ, ab Archiepiscopo Gnesnense, insignitus est. eique postridie, Senatus & ciues Cracouienses fidelitatis iuramentum dederunt. Numos argenteos, non prorsus vnciales, cudit: quibus ab vno latere, ipsius imago, & epigraphe, SIGISMVND. III. D.G. REX POLONIAE, DES. SVECIAE. MAG. D. LITHVA. in altero, Gladius vibratus, cum inscriptione, PRO IVRE ET PRO POPVLO, expressus est.

Paucis post coronationem diebus, Rodolpho Cæsari, Sigismundus, de corona & insignibus Regni à se acceptis, per literas significat. & Maximilianum fratrem, ab eo quamprimum ex Polonia reuocari, nec consilio auxilioque suo & suorum deinceps iuuari, & de damnis contra communia fœdera datis satisfieri petit. Testatur se diutius, tot suis, regnique sui incommodis deesse non posse. iamque ex hoc tempore, nullo etiam expectato responso, id suscepturum, quod & dignitas sua, & commissorum sibi populorum iniuriæ, à se requirant.

Ineunte igitur anno, Ioannes de Zamoiscia, Dux exercituum Regni, cum Polonis, Germanis & Vngaris

recens à Balthaſaro Bathoreo & Bornemiſſa adductis, Cracouia mouens, Maximilianum, ex maiore Polonia, in Sileſię fines decedentem, ad oppidum Sileſiæ Bitſin, in ditione ducum Brigenſium, nouem à Vratislauia milliaribus, aſſequitur. vbi profligatis copiis, Maximilianus ipſe, cum præcipuis Ducibus, in oppidum ſecedit. quod cùm ſtatim Zamoiſcius milite cinxiſſet, & igne ac tormentis admotis, exitium omnibus præſens intentaret: Maximilianus archidux, & proceres illius partium Poloni, Stanislaus comes à Gorca, Palatinus Poſnanienſis: Iacobus Vuroniecius epiſcopus Kyouienſis: Andreas Sborouius, Marſchalcus curiæ; Alexander Dux Prunſcenſis & alij complures, ſe captiuos Zamoiſcio dederunt. qui moderatè & clementer, ſine vlla inſultatione, aut verborum aſperitate, deditos accepit. & deprecantem Maximilianum, ne Cracouiam in triumpho duceretur: Rex Sigiſmundus ipſe, accepto de illius captiuitate & poſtulatis nuncio, eundem quem antea vultum grauem & tranquillum, nulla læticiæ geſtientis ſignificatione edita, retinens, reuerenter & honorificè haberi: nec Cracouiæ, tot populorum & gentium hominibus captum velut in theatro oſtentari, ſed rectà in Ruſſiæ arcem Craſniſtauã, in epiſcopatu Chelmenſi, cum præſidio ablegari mandat. quem Dux victor, Zamoiſciam vſque comitatus eſt.

D E V S, qui transfert & ſtabilit Regna, & dat ſalutem Regibus, quos elegit: inclytum Poloniæ Regnum & Regem regat & ſeruet, & nos ſingulos doceat & gubernet.

De

De Forma REGNI *&* RE-*gibus Poloniæ.*

POLONIAE Regnum, ducenta milliaria Germ. hoc tempore, à Viadro, ad Borysthenem, & à Tyra ac montibus Sarmaticis, ad Parnauiam Liuoniæ, patens; in Poloniam maiorem & minorem; Russiam & Prussiam; Lithuaniam & Liuoniam: & hæ prouinciæ rursus pleræque, in Palatinatus, & Castellanias, seu territoria certa, distinctæ sunt.

PALATINI seu Vueiuuodæ, duces copiarum suæ quisque satrapię in expeditionibus bellicis: & in pace, conuētuum & iudiciorum Nobilitatis præsides: & Iudæorum patroni ac iudiçes: Quindecim antiquitus in Polonia, & adiuncta illi Russia, fuerunt: Cracouiensis, Posnaniensis, Sendomiriæ, Calissiæ, Siradiæ, Lenciciæ, Breste, Vuladislauiæ, Leopoliensis siue Russiæ, Podoliæ, Lublinensis, Belsensis, Plocensis, Masouiæ & Rauensis. & in Prussia, Culmensis, Mariæburgensis & Pomeraniæ; In Lithuania decem.

CASTELLANI, quasi Legati sunt Palatinorum, ductoresque ac præsides Nobilitatis, sub suo quisque Palatino, & in suo quisque territorio; vbi nullam alioquin iurisdictionem, dominium, aut curationem, præter hanc bellicam Legationem, habent. Suntque Castellani in Polonia sexaginta quinque, quos recensere non arbitror esse operæ precium.

CAPITANEI verò, præfecti sunt arcium, oppidorum, ac redituum Regiorum, & custodes pacis & tranquillitatis publicæ in sua quisque præfectura: latrociniorum, furtorum, aliorumque scelerum vindices, & rerum iudicatarum executores. Ideoq; iurisdictionē &

coercitionem amplissimam habēt. Horum vices gerūt Vicecapitanei, Burggrauij vulgò dicti: & iudices Castrenses, qui sexta quaque septimana, de certis causis criminalibus & ciuilibus etiam aduersus Nobiles, qui prædia nulla habent, ius dicunt. Sunt autem præfecturæ, in vtraque Polonia, circiter Quinquaginta: in Prussia regali octodecim.

SENATVS Regni, ex Episcopis nouem, Palatinis quindecim, Castellanis 65, & officialibus Regni, Marschalcis, Cancellariis, & Thesaurario antiquitus constat. sed noua constitutione Lublinensi à Sigismundo
1569. Augusto edita, quæ tamen nondum planè maturuit, intermixtis Lithuanis, & Prussiæ Episcopis, Palatinis, Castellanis, & magni ducatus officialibus, ad 140. personas numerus Senatorum ascendit. Sed Poloniæ Episcopi sunt Gnesnensis & Posnaniensis in maiore Polonia: Cracouiensis in minore: Vladislauiensis in Cuiauia & Pomerania: Plocensis, in Masouia: Leopoliensis, Præmysliensis & Chelmensis in Russia: Cameniecensis in Podolia.

CONSILIARII maiores vocantur, Episcopi, Palatini, & sex Castellani, Cracouiensis, Posnaniæ, Sendomiriæ, Calissiæ, Voiniciensis, Siradiæ. Reliqua turba Castellanorum minores habentur.

COMITIA Rex celebrare volens, cum maioribus Consiliariis primùm de tempore, loco, & negotiis proponendis per literas communicat. Deinde Nobilitatis conuentus particulares, in singulis satrapiis indicit; & negotia deliberanda proponit, vt Legatos certos seu nuncios Terrarum ad comitia deligat. Nec sine his nunciis legitima comitia habentur. Considentibus autem in corona, Rege & consiliariis, Secretarij & nuncij Nobilitatis, & vnius ciuitatis Cracouiensis, ponè astant. De negotiis verò à Cancellario propositis, soli Consiliarij

liarij ordine ſententias dicunt. Quibus auditis, nuncij ſecedentes, iiſdem de rebus, & aliis inter ſe conſultant. Reuerſi eadem ſiue alia die, non modò de capitibus à Rege propoſitis, ſed aliis etiam quibuſcunque, ad libertatem, & prærogatiuas Nobilitatis, & leges publicas, pertinentibus, quod iudicant Reipublicæ vtile, poſtulant, vel admonent. De iis denuo in Senatu conſultatur, nec rata habentur de talibus negotiis decreta, niſi terrarum nuncij aſſentiantur. In iudiciis verò, de capite & fama Nobilium, & cæteris omnibus cauſis, per appellationem eò delatis, Rex cum Senatu ſolo decernit.

REGEM in comitiis, ſenatores Regni, & reliqua Nobilitas eligunt. Fuit autem Regis poteſtas initio multò liberior. Sed à Ludoico Vngaro primùm; deinde à Iagellonibus, iurium regalium nerui & artus, nimiam ferè libertatem Nobilitati indulgendo, admodum inciſi ſunt. Nam & Epiſcopi, eorumque ſubditi, à iuriſdictione Regis ferè immunes ac exempti ſunt: & de viri Nobilis capite & fama, exceptis paucis caſibus, Rex non niſi in comitiis Regni cum Senatu iudicare poteſt. nec ſine Senatus conſenſu bellum ſuſcipere vllum, nec fœdus facere, nec tributa aut vectigalia inſtituere, nec de bonis Regni quidquam alienare, nec ſucceſſorem ſibi eligere, nec vllam rem grauiorē, ad Rempublic. pertinentem, ſtatuere aut facere ipſi licet. Tributa etiam regia, de ſingulis agrorum iugeris, quę olim 12. groſſi erant, ad duos Ludoicus redegit. & quartam reliquiarum de cæteris reditibus regiis, Sigiſmundus Auguſtus in ærarium Regni Rauenſe, ad ſumptus bellicos deponendam accidit.

Rexerunt autem Poloniam, circa vtramque Viſtulæ & Vuartæ ripā, cùm nōdum, Ruſſicas & Lithuaniæ prouincias ampliſſimas haberet coniunctas; ſui generis & ſanguinis Polonici Principes. ac vnica, PIASTI,

quem ciuis Crusuicensis in diœcesi Gnesnensi filium, extincto Popielo, propter eximiæ virtutis & prudentiæ opinionem, proceres Principem elegerunt, familia, ad longam posteritatem, annis circiter quingentis, Guber natores ac Reges Poloniæ dedit. Abnepos enim Piasti fuit Miecislaus, qui Christi religionem primus in Po-
965. lonia propagare cœpit: pater Boleslai acris, Primi PO-
1001. LONIAE REGIS, ab Ottone III. Imp. creati. à quo continua series est Regum ac Principum, vsque ad Casimirum Magnum, qui Russiæ prouincias aliquot, Regno Poloniæ primus vniuit. & cùm liberis ex se natis
1370. moriens careret, sororis filium, LVDOVICVM Vngariæ Regem, præteritis agnatis Masouiæ & Silesiæ Ducibus, successorem sibi, de consensu Senatus designa-
1381. uit. Cui defuncto, post diuturnam procerum Regni deliberationem, magnus Lithuaniæ Dux, IAGELLO, Olgerdi filius, Gedimini, (qui Vilnam anno 1305 condidit) nepos; hucvsque idolatra ethnicus, ducta in ma-
1386. trimonium filia illius Hedvvige, & sacro fonte ablutus, in Regno Poloniæ successit, & amplissimas Lithuaniæ ac Rusiæ illi coniunctæ prouincias, cum Polonia primus copulauit. Huic seni, ex quarta coniuge, Sophia, Kyouiensium Ducis filia, Vladislaus & Casimirus nati
1444. sunt. ex quibus, ille, Poloniæ & Vngariæ Rex, ad Varnam cæsus est. CASIMIRVS III. frater, BORVSSIAM &
1454. Pomeraniæ partem, sponte se dedentem, Regno Poloniæ adiecit. ac numerosissimam sobolem, sex filias, & totidem filios, & in his quatuor Reges, reliquit. Sed integram REGVM POLONIAE, ex LITHVANIAE magnorum Ducum stirpe ortorum, seriem adscribo. Vitenes cœpit 1280. Quo interfecto; successit Gediminus, vt in Tabula sequenti proposui.

Stirpis

Stirpis Iagellonicæ Genealogia.

GEDIMINVS circa A. C. 1300. Volhiniam & Kyouiam occupauit. Vilnam condidit 1305. & alias res maximas gesſit.

- OLGERDVS, duodecim filios habuit. Vxor Maria, Tvverenſium Ducis filia. Obiit 1381.
  - IAGELLO VLADISLAVS, Rex Poloniæ factus 1386. Obiit. 1434.
    - VLADISLAVS, Rex Vngariæ & Poloniæ, ad Varnam cęſus 1444.
    - CASIMIRVS, poſt Sigiſmundum Patruelem an. 1440. interfectum Dux Lithuaniæ, poſtea fratre ad Varnam cæſo, Rex POLONIAE, 1446. Obiit. 1492.
      - VLADISLAVS, Rex Vngariæ & Boemiæ. Obiit. 1516.
        - LVDOVICVS, Rex Vngariæ & Bohemiæ: à Turcis cæſus, 1526.
        - ANNA, Regina Vngariæ & Bohemiæ poſt fratris obitum, vxor FERDINANDI Imperat. Rom. Reg. Vng. & Bohem.
          - MAXIMILIANVS, Imp. Rom. Rex Vngariæ & Bohemiæ. Vxor Anna Hiſpana. Obiit 1576.
            - RODOLPHVS II. Rom. Imper. Rex Vngariæ & Bohemiæ &c.
            - ERNESTVS Archidux Auſtriæ.
            - MATHIAS, Archidux Auſtriæ, &c.
            - MAXIMILIANVS, Archidux Auſtriæ, & electus REX POLONIAE.
            - &c.
          - Ferdinandus Archidux Auſtriæ, Comes Tyrolis, &c.
          - Carolus Archidux Auſtriæ, Dux Styriæ, &c.
      - Ioannes Albertus Rex Poloniæ, Obiit ſine liberis 1501.
      - SIGISMVNDVS I. Rex Poloniæ. Obiit 1548. Vxor BONA, Ioannis Galeazij Mediolanen. & Iſabellæ Neapolitanæ filia.
        - SIGISMVNDVS Auguſtus, Rex Poloniæ, obiit ſine liberis 1572.
        - Anna nupta STEPHANO Bathori Regi Poloniæ, qui obiit ſine liberis 1586.
        - CATHARINA Ioannis III. Sueciæ Regis vxor, obiit 1583.
          - SIGISMVNDVS III. Rex Poloniæ, deſignatus Sueciæ, natus 1566. die 20. Iunij. Coronatus Rex Poloniæ 1587. die 17. decembr.
        - Iſabella Ioannis Principis Tranſſyluaniæ vxor.
        - Sophia Henrico Brunſuicenſi nupta 1556.
      - Heduigis, Georgij Ducis Bauar. vxor.
      - Sophia coniunx Friderici March. Brād. mater Alberti Ducis Pruſsiæ.
      - Anna Bugslai x. Pom. vxor præſentium Pom. Duc. fratrum Proauia.
      - Barbara, vxor Georgij Ducis Saxoniæ.
      - Eliſabeth.
  - Scergelo
  - Suidrigal ad Crucigeros confugit, receptus Podoliæ præfuit.
- KEYSTVD
  - VITOLDVS ter ad Crucigeros in Boruſsiam profugit, & tantiſper Lithuaniam afflixit, donec magnum eius Ducatum à Iagellone Patruele conſequeretur. A.C. 1392. Orſam, Vitebſiam & Smolenſiam Ruſſis ademit. Tartaris victis in Lithuania ſedes dedit. Obiit. 1430.
  - SIGISMVNDVS Dux Lituaniæ, 1434. Obiit. 1440.
- Anna, Vxor Caſimiri Magni Regis Poloniæ 1325.

Besser were es hiruon zu schweigen/ denn viel zu schreiben/
das vnbewärlich/ vnd derhalben dem Christenuolck nicht
leichtlich/ als die Euangelische warheit/ furzutragen ist/
sonderlich weils new ding/ vnd vnsern Alten Heiligen
Vätern vnbekant gewesen ist: were sonst von jnen nicht
vnter die benck gestossen/ als das zu wissen vnnötig: weil
ichts gewises furhanden. Der *Angelismus* oder Engelische Bot-
t nicht gescheen/ jrer der Jungfrawen Marie Klösterlicher Pre-
n halben/ sondern von wegē der Heiligen Desponsation: Doher
equemlicher hiesse/ das Desponsation Fest/ weil diser Heiligen
sation in Worten der Euangelisten herlich vnd warhafftiglich
wirt: des andern aber wirt geschwigen bey den Euangelisten:
n Apocryphis Hieronymi wirt erzelet / erstlich wie das dreyjärig
eulin Maria/ von seinen Eltern Joachim vnd Anna in Tempel
salem verlobt vnd eynbracht worden sey/ wie ettliche andere Junck-
mehr. Darnach wirt doselbst erzelet/ wie dieselbigen eyngethanen
awen/ wenn sie Mannbar worden/ widder eraus genomen/ vnd
atet worden seyn: Desgleichen auch mit der Junckfrawen Ma-
hen/ do sie dem Joseph jrem Alten angebornen freunde Despon-
h in jrer Junckfrauschafft fur allen jren anderen Gespielen besten-
en/ vnd nichts deste weniger im Heiligen Ehestand erfundē/ also
seph jr Mann/ vnd sie/ Maria/ Josephs Frawe/ bey den Euange-
nent wirt/ doch alles *putatiuè Lucæ 3.* Denn wir erhalten Catho-
c ewige Virginitet Marie/ wider Alten vnd Newen Heluidiani-
So wirts nu alhie gedacht/ daß Maria in den Tempel *Monasticē*
ist/ vnd wir wollen dasselbig den *Apocryphis* gern gleuben/ (son-
weil *Sancti Iacobi Proteuāgelium* solchs auch klärlich mit sich bringt)
el grösser ists im ansehen/ vnd am werck selbst/ daß sie widder her-
an/ vnd dem Dauidischen Joseph verheyratet worden ist: Diß
em gelobt/ weils zum anfang der Seligkeit Menschlichs Ge-
et/ vnd derhalben auch von Euangelisten also vermeldet
Christen Mensch